

מאמר

אַסִּירֵי הַתְּקוּהָה

תקוות הנחמה
מתוך עומק האבילות

מספר הקדוש
ליקוטי הלכות
הלכות ביצים הלכה ה

להתלמיד הגדול אור העולם
הרה"ק רבי נתן מברסלב זיע"א

הוצאה מפוארת
בתוספת ביאורים וציורים
והוספות חשובות

יוצא לאור ע"י
מכון "נחלי גן-עדן"
בין המצרים תשפ"ב

לעילוי נשמת

ר' בנימין ב"ר יואל ז"ל
ר' יעקב ב"ר יצחק ז"ל
לאה בת ר' בנימין ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

לזכות הילדים

נחמן, מרדכי מאיר, נתן,
שמואל אליעזר, יהודה,
שמעון
בני שרה פערל

התודה והברכה למכון

"תורת הנצח"

על ידיבותם הרבה בשימוש
ה"ליקוטי הלכות" שבהוצאתם

יו"ל ע"י מכון
"נחלי גן-עדן"

02-530-62-80

עימוד:

י.צ. סטאריק

050-41-55-401

דבר המכון

בחסדי השם יתברך הננו להגיש בזה לכלל הציבור הקדוש והיקר מאמר נוסף מאוצר הדרושים העמוקים והבלתי נדלים הגנוזים בספר הקדוש "ליקוטי הלכות" מהרה"ק רבי נתן מברסלב זי"ע, תלמידו הגדול והמובהק של הנחל נובע מקור חכמה מברסלב זי"ע, וזאת לאחר שבסייעתא דשמיא התקבלו תגובות נלהבות מהמאמרים הקודמים שנערכו בטוב טעם ודעת והחיו עם רב.

חמל עלינו קורא הדורות מראש, והקדים לנו רפואות יקרות למכות המופלאות ולמכאובי הנפש בהם לקינו. אל מול הגלים הסוערים המאיימות להטביע בהם את שה פזורה ישראל, הכין עבורנו האב הרחמן ספינות הצלה חזקות ויציבות אשר כל החוסה בהם לא ימוט לעולם.

וזאת יעיד נאמנה כל בר בי רב ובר לבב שנכנס לפרדס תורתו של מוהרנ"ת זי"ע, וטעם מעט מנופת צוף פרי ההלכות הנטועות לתפארת בתוכם, שאין כדוגמתם להאיר את הדעת מתוך עמקות התורה בהתנוצצות השגת אמיתת מציאות אלקותו יתברך, ולהלהיב את הלב בשלהובין דרחימותא למאוס בכל חמודות תבל ולחפוף להתדבק עד כלות הנפש באל חי וקיים לנצח.

וכבר נודע, שכלל שהחולה והחולי גדול, כך זקוקים לרופא ומרפא גדול ביותר, ולנוכח הנסיונות העצומות והתגברות היצר בהם מזדככים נשמות ישראל בני הדור האחרון, המציא יוצר בראשית את התורה תבלין, את חידושי התורה הנשגבים הללו, מזונא דנשמתא שרק התלמיד המופלא מנפלאות מעדני תורת רבו שהמשיך מרום גבהי מרומים, שיש בהם די כדי להחיות ולחדש נפש כל חי, מהגדול שבגדולים ענקי הרוח בעלי ההשגה והידיעה, ולהעלות ארוכה ומזור גם לנדחים ונכשלים ביותר שעבר עליהם כל שבעת המים הזידונים.

.

כעת, בעיצומם של ימי בין המיצרים, ימי רצון ויסוד שעליהם נאמר 'כל רודפיה' - אלו המבקשים קרבת ה' - 'השיגוה בין המיצרים', מוגש בזה מאמר נוסף בשם "אסירי התקווה", הלכה ה' מהלכות ביצים מהספר הקדוש "ליקוטי הלכות" - אשר כידוע הצטווה מוהרנ"ת זי"ע מפי רבינו הק' לחדש את תורתו על אדני ההלכות שבארבעת חלקי השולחן ערוך, לגלות את סודם ואת רזי פנימיותם.

בהלכה זו - שהיא בבחינת מועט המחזיק את המרובה - המיוסדת על התורה "אגוזים הנקראים לוזים" שבליקוטי מוהר"ן תנינא סימן פ"ה - מבאר מוהרנ"ת זי"ע הפלא ופלא את סגולת כ"א ימי בין המיצרים בסוד הלכות סימני הטהרה של הביצים, כאשר בנועם דבריו הוא מיישב ומבהיר שרק בשעה שהתקווה והבכיה, הצער והנחמה, האבלות והשמחה הינם

מחוברים ומקושרים יחדיו, אזי הולך ונבנה מהם עצם 'לזו' שהוא יסוד נצחי לקיום והתחדשות חיות האדם בזה העולם, ותקומתו לעתיד לבוא בעת התחיה.

*

וכמעשהו בראשונים כך גם עתה, יוצא לאור הקונטרס ערוך ומסודר עם מראי מקומות הערות וביאורים, ובסופם מעוטרים ב'**מילואי חכמה**' הפותחים צוהר קט כמציץ מבין החרכים מהעמקות הנפלאה והפנינים היקרים הצפונים וחבויים במעיין תורתו המאירה של ראש התלמידים מוהרנ"ת זי"ע.

.

ואכן, יותר ממה שהיה מוהרנ"ת זי"ע נאה דורש בעוז ותעצומות כחד בדרא, עוד יותר ויותר היה נאה מקיים, בבחינת 'עושי דברו לשמוע בקול דברו', כי על כן, אין מי שיכול היה להעריך את גודל צערו ושברו לבו הנורא ובכיותו העצומה בכל חצות לילה ולילה, עת קונן על חורבן הבית וגלות ישראל והשכינה ובעיקר ביללתו בקינת 'איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב' על סילוק והעלמת אור הצדיק יסוד עולם הראש בית האמיתי החן היופי והפאר והחיות של כל העולמות כולם.

וביותר גדל המספד והבכי ביום המר והחורבן תשעה באב, בו ביום היה סגור ומסוגר מחצות לילה וחצות היום, וכירמיהו הנביא בשעתו היה יושב לארץ ומתעפר בעפר כשראשו מים ועיניו מקור דמעה ומתמוגג בקולות צעקה ואנחה כאילו עכשו נהרגו ונטבחו כהני ונביאי ה' ונחרב ונשרף האולם הדביר וההיכל.

ואמנם מנחלי הדמעה והצער, הגעגועים והבכיה של אותו תלמיד נאמן, כירח יכון עולם, נולד, פרח והניץ פרי עצם ה'לזו', משם נצמו והתנוצץ אור הנחמה השמחה והתקווה לכל באי עולם, ההתחזקות בנצחיות אורו העליון של הרב האמת אור האורות תיקון ותקוות כל הדורות, אותם הזריח כל ימיו אשר חי, והינם חקוקים ונמצאים כיום הזה בספריו הקדושים.

.

יהיו נא דבריו הנאמנים משיבי נפש ומאירי מוח ולב, החיים וקיימים לעד, לנגד עינינו תמיד, להגות וללכת בהם יומם ולילה, להתעורר מהם לעובדא ולמעשה, להתאבל ולהצטער על חורבן בית ה' והתרחקותנו מבית חיינו, לבכות וליילל על העלמת אורו של רוח אפינו משיח ה' אשר נלכד ונסתתר בשחיתותינו, מתוך תקווה אמיתית שבכל גניחה ואנחה ובכל צער בכיה ודמעה זוכין בוודאי להחיש ולהצמיח את עצם חיותינו ולזו תקוותינו.

ומובטחים אנו מפי הגבורה אשר "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה" כמו שכתוב: "שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה".

תוכן העניינים

דבר המכון.....ג

ליקוטי מוהר"ן סימן פ"ה.....ח

ליקוטי הלכות - מאמר "אסירי התקוה"

פרק א.....ט

סעיף א - הנחמה והתקוה הטובה מגיעה אך ורק על ידי צער ומרירות / 'אסירי התקוה' - עבודת ימי בין המצרים / גמר הביצה והלוז דווקא בכ"א ימי בין המצרים

סעיף ב - צער ואבילות המקושרים לתקוה ונחמה - סימן טהרה / צערם ושמחתם של הצדיקים לעומת יגונם והוללותם של הרשעים / **אכילת הביצה בסעודה המפסקת**

סעיף ג - תקוה טהורה ונצחית מול תקוה טמאה ומדומה

פרק ב.....יז

סעיף ד - ביצים - סוד הנפשות החלושות והרחוקות / אריכות הגלות כדי שלא ידח ממנו נידח

סעיף ה - סוד 'משיח יושב בהיכל קן ציפור' / **טעם נוסף לאכילת הביצה בסעודה המפסקת** / הנפשות הרחוקות מוכרחות לסבול מרירות וייסורים / עיקר טהרתם רק בכח הקיווי התמיד

סעיף ו - מסירות נפשם של גדולי הצדיקים עבור הנפשות הרחוקות ביותר / ביאור מדרש פליאה בענין בקשתו של משה רבינו לחיות כציפור / נשמת משה-משיח תתקן את כולם

מילואי חכמה.....כג

מאמר
אֲסִירֵי הַתְּקוּהָ

ליקוטי הלכות
הלכות ביציס הלכה ה

”כִּי בִימֵינוּ אֵלֶּה שְׁעוֹבֵר עַל כָּל
אֶחָד וְאֶחָד מֵה שְׁעוֹבֵר בְּגוֹף
וְנֶפֶשׁ, צָרִיד לְהִיּוֹת עֹקֵר הַלְמוּד
בְּסִפְרֵי מוֹהֲרַנ”ת ז”ל, עַל אֲשֶׁר
עַל יְדוּ הָיָה בִּיבְלָת אֲדָמוֹר זצ”ל
לְהוֹרִיד אֶת דְּבָרָיו הַנּוֹרָאִים,
וּלְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק בָּהֶם גַּם אֲנָשִׁים
מְגַשְׁמִים וּמְנַחִים בְּעֶמֶק הַשְּׂאוֹל
תְּחוֹתֵיּוֹת פְּמוֹנָה. גַּם כִּי בְּאֵמֶת כָּל
דְּבָרֵי מוֹהֲרַנ”ת ז”ל מֵרָאשׁ וְעַד
סוֹף, הֵבֵל מֵאֲדָמוֹר זצ”ל...”
(כּוֹכְבֵי אוֹר, הַקְדָּמָה)

ליקוטי מוהר"ן תנינא סימן פ"ה

עליו מיוסד המאמר "אסירי התקוה"

"אגוזים הנקראים לוזים, הם רומזים לבחינת לאה, שהיא בערף, שהיא נקבא ראשונה, ואחר כך נכנסין לבית המקדש שהוא בחינת יעקב קראו בית אל (פסחים פח). וזהו שפרש רש"י (שופטים א) שדרך לוז נכנסין לבית אל. וזהו (ישעיה כו) 'נחמו נחמו', שתי פעמים 'נחמו' גימטריא 'קדקד' שהוא בחינת ערף, שעל ידה נכנסין לבית אל.

וזהו שלשה שבועות, שהם עשרים ואחד יום שבין המצרים, וכנגדו באילן לוז. בשביל זה נוהגין לאכל ביצה בסעודה המפסקת בתשעה באב, כי הביצה נגמרת בעשרים ואחד יום, כמאמר חכמינו ז"ל (בכורות ח. ועיין תוספות שם) 'תרנגלת מולדת לעשרים ואחד יום וכו', וכנגדו באילן לוז. וזהו העצם לוז שיש בערף אדם, שישאר אחר כליון הגוף, וממנו יתחדש בגין הגוף בשעת תחית המתים. וזהו עקר נחמותינו בחינת 'נחמו נחמו' כנ"ל, כי על הגוף נאמר (רות ג) 'שכבי עד הבקר' שהוא עת התחיה, והנה 'בבקר' והנה היא לאה' (בראשית כט), הינו עצם לוז הנ"ל, שעל ידה נתבנה הגוף.

ובשביל שכל כונתו של יעקב היה בשביל רחל, נאמר בבני רחל דהינו יוסף ו'לקדקד גזיר אחיו' (בראשית כט), ובבנימין בתיב (דברים לג) 'ובין בתפיו שכן', רמז שעל ידי בחינת לאה שהיא ראשונה יכול לבוא לבחינת רחל. 'קדקד' ו'בתפיו' זה בחינת לוז הנ"ל.

'ערף' גימטריא ש"ג – ראשי תבות: ש'בת ג'חמו, רמז להנ"ל:

מאמר אסירי התקוה הלכות ביצים הלכה ה

פרק א

סימני ביצים: שני ראשיהם בדים, או שני ראשיהם חדים, בודאי
טמאים. ראשו אחד פד וראשו אחד חד, יכול להיות שהוא
טהור, ומהני פשאומר מעוף פלוני וכו' (יורה-דעה סימן פו סעיף א) ^א.

א. פי איתא בלקוטי [מוהר"ן] ואחד יום ב, שהם פנגד עשרים
תנינא בסימן פה, המתחיל:
אגוזים הנקראים לוזים וכו', עין שם
פל הענין, זה מבאר שם, שביצים
הם בבחינת לוזים שנגמרים בעשרים
מ, א) "נחמו נחמו", בבחינת שבת

ציורים והוספות

ומשעת פרחיו עד שעת גמר פריו אחד ועשרים
יום, עכ"ל. ובתוס' שם ד"ה תרנגולת כתבו
וז"ל: וריב"א מפרש, שקדים שקורין
אמנדליי"ד, ד' בטנים ושקדים' (בראשית מג)
מתרגם ירושלמי: לוזים, 'מקל שקד' (ירמיה א)
מתרגם: חוטרא דלוזא, עכ"ל.

ג. כמובא בתוספות שם בשם המדרש, וז"ל (עפ"י
הגהות שטמ"ק): ויש מדרש (איכה רבה בפתיחתא)
'מקל שקד אני רואה' (ירמיה א) - מה שקד הויא
כ"א יום משעת חניטתו עד גמר פירותיו, אף
מ"ז בתמוז לתשעה באב כן, עכ"ל. והובא
ברש"י (קהלת יב) על הפסוק וינאץ השקד'.

א. ביאור השלחן-ערוך: סימני ביצים, שני
ראשיהם [צידי הביצים] בדים [עגולים ורחבים],
או שני ראשיהם חדים [מחודדים], בודאי טמאים.
ראשו אחד פד [צד אחד עגול ורחב] וראשו אחד
חד [צד אחד מחודד במקצת], יכול להיות שהוא
טהור, ומהני [והסימנים מועילים] פשאומר [המוכר,
שהביצים הם] מעוף פלוני וכו'.

ב. בכורות ח. 'תנו רבנן תרנגולת לעשרים ואחד
יום וכנגדה באלן לוז'. ופירש רש"י:
לעשרים ואחד יום. לאחר שנתעברה מן
התרנגול שוהה ביצתה ליגמר עד אחד ועשרים
יום: לוז. קורדל"א שגדילים בו אגוזים קטנים

ידי צער ויסורים ומרירות גדול, שהיא בחינת אכלות - שמתאכלין ומצטערין וממרין על חרבן בית המקדש. אבל גם כשמתאכלין וממרין על הצער והחרבן, והעקר על שאנו רחוקים כל-כך בגלותנו מאבינו שבשמים, גם אז אסור להשאר בזה חס ושלום, רק לנחם את עצמו בכל פעם בגדל התקנה שאנו מקוים לאחרית טוב, לצאת מהגלות מאפלה לאור גדול, כי חסדי ה' לא תמנו וכו'.

במבאר באיכה (פרק ג) במרירות הקינה שצויעק בקול מר: "אני הגבר ראה עניי וכו', שצויעק שם במרירות גדול: "אותי נהג וילך חשך וכו', השביעני במדרים" וכו' וכו'. בתוך כך, בתוך מרירות צעקתו מנחם את עצמו בעצמו, כמו שכתוב שם: "ואמר אבד נצחי וכו', זאת אשיב אל לבי על-פן אוחיל, חסדי ה' כי לא תמנו וכו', חדשים

נחמו וכו', כי עקר הנחמה על-ידי עצם לזו שממנו עקר התחיה וכו' ד. וזהו גם-כן בחינת ביצה שהיא נגמרת בעשרים ואחד יום, כמו אילן לזו וכו' ה, עין שם, ובשביל זה אוכלין ביצה בסעודה המפסקת וכו' י, עין שם י.

ולכאורה תמוה, מאחר שהביצה [ו] בחינת לזו מרמזין על הנחמה, מדוע הם דיקא נגמרין בעשרים ואחד יום, שמרמז על האכלות שמתאכלין עשרים ואחד יום שבין המצרים, וגם אוכלין הביצה בעת האכלות בסעודה המפסקת, הלא אדרבא, הביצה הוא בבחינת לזו שהם עקר הנחמה בבחינת תחית המתים וכו'? (כמו שמבאר שם, עין שם).

אך כל זה מורה ומרמז לאדם, שאי אפשר לשום אדם בכלל ובפרט לבוא אל התקנה טובה כזו-על-

ציונים והוספות

ה. ראה במדור 'מילואי חכמה' אות ב' - 'גינת אגוז' (בסוף החוברת).
ו. שו"ע או"ח סי' תקנ"ב סעיף ה'.
ז. ראה מסגרת מיוחדת לפני המאמר, שם הובאו דברי רבינו הק' בסימן פ"ה במלואם.

ד. ראה בתוס' שם וז"ל (עפ"י הגהות שטמ"ק): ובמדרש (ויקרא רבה יח) מפורש גבי 'וינאץ השקר' (קהלת יב) זהו לזו של שדרה שממנו עתידים מתים להחיות לעתיד לבא, עכ"ל. ומבואר בדרשת חז"ל כי ישנה שייכות בין אילן לזו לעצם הלזו. וראה הרחבה בענין 'סודו של הלזו' במדור 'מילואי חכמה' אות א' (בסוף החוברת).

מתגבר הרע בכל פעם יותר ויותר, עד אשר הפעל-דכר מסיתו לומר אבד נצחו חס ושלום חס ושלום, אבל הוא צריך לנחם את עצמו בכל פעם ולהיות בכלל אסירי התקוה, שנאמר עליהם (זכריה ט, יב): "שובו לבצרון אסירי התקוה" ט - להשיב לעצמו בכל פעם לומר: עדין יש לי תקוה, כמו שאמר אדמו"ר ז"ל שאין שום יאוש בעולם כלל. ולקיים: "זאת אשיב אל לבי, על-פן אוהיל, חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמי לעולם" וכו' יא.

לבקרים" וכו', ופרש רש"י, שהחסדים מתחדשים בכל בקר וכו'. "טוב ויחיל ודומם לתשועת ה'" וכו' וכו' יב.

ומי שרוצה לפקח על חיי האמתיים, צריך לקבל לעצמו עצות מזה, שבכל המירות והצער והיסורין שעוברין עליו, בפרט בעקר היסורים האמתיים שהם יסורי הנפש וגלותה הגדול שהיא רחוקה כל-כך מאביה שבשמים, וכל מה שמצפים לצאת מרע לטוב -

ציונים והוספות

בעולם, אפילו אם יעבור עליו מה], ואיך שהוא, אפילו אם נפל למקום שנפל רחמנא לצלן, מאחר שמחזק עצמו במה שהוא, עדיין יש לו תקוה לשוב ולחזור אליו יתברך, עכ"ל.

וראה עוד בליקוטי הלכות ה' פסח הלכה ט וז"ל: 'כי באמת אין שום יאוש בעולם כלל, כאשר צעק רבינו ז"ל קול גדול ולא יסף בזה הלשון: גיוואלד! זייט אייך נישט מיאש! - אהה! אל תיאשו עצמכם!] ומשך מאד תבת גיוואלד' וכו', עכ"ל.

יא. ראה דברים נפלאים במכתב חיזוק שכתב הרה"ק ר' נפתלי ז"ל תלמידו של רבינו הק' לידידו מנעוריו (נדפס בסוף הספר 'עלים לתרופה'): 'שמעתי אשר עבר עליך, שמעתי ותרגו בטני לקול צללו שפתי, הומה לבי על צערך המר, צר לי עליך אחי, כי נועם אהבתו תקוע בלבי מנעוריני, על כן מר ומרור צערו בלבבי, אך מוכרחין להתנחם, כמו שכתוב 'נחמו נחמו עמי' יאמר אליכם', והתורה היא נצחית ובכל אדם

ח. בכדי להתחבר מכל הלב אל פסוקים אלו של ירמיהו הנביא ולהרגיש באמת את קינתו ונחמתו, מומלץ לקרוא את לשונותיו של מוהרנ"ת בליקוטי הלכות ה' ברכת הראיה ה סעיף ג, והל' נטילת ידיים ו סעיף פ.

ט. ראה מצודות דוד שם: 'שובו לירושלים עיר מבצרכם, אתם האסורים בתקוה, רוצה לומר, המקווים לה' בכל זמן כאלו קשורים בתקוה ולא תתפרד מהם'.

י. ליקוטי מוהר"ן תנינא סי' עח וז"ל: 'והכלל, כי אסור לייאש עצמו... ואפילו מי שהוא ח"ו במדיריגה התחתונה לגמרי ח"ו רח"ל, אפילו אם מונח בשאול תחתיות רח"ל, אף על פי כן אל יתייאש עצמו, ויקיים 'מבטן שאול שועתי', ויחזיק עצמו במה שיוכל... כי אין שום יאוש בעולם כלל! [ואמר אז בזה הלשון: קיין יאוש איז גאר ניט פאר האנדין! ומשך מאד אלו התבות: קיין יאוש וכו', ואמרם בכך גדול ובעמקות נפלא ונורא מאד, כדי להורות ולרמוז לכל אחד ואחד לדורות, שלא יתייאש בשום אופן

שעור, ואי אפשר לזכות לשום קדשה
אמתית פיאם על ידי מירות גדול י.
ולא היה אפשר לסבל המירות
והיסורין, רק השם יתברך נותן ליצר
פח לסבלם, על ידי התקנה שמקנים
לאחרית טוב בכח הצדיקי אמת שפבר
זכו לנצח לאחרית טוב כזה וכו' י.

ציונים והוספות

המלך והלך לו למדינת הים ואחר לשם [התמהמה
שם]. נכנסו שכנותיה אצלה והיו מקניטות אותה
ואומרות לה: הניחך המלך והלך לו למדינת הים
ושבו אינו חוזר עליך, והיתה בוכה ומתאנחת,
וכיון שנכנסה לתוך ביתה פותחת ומוציאה
כתובתה וקוראת, ורואה בכתובתה: כך וכך
חופות אני עושה, כך וכך ארגוונות טובות אני
נותן לך, מיד היתה מתנחמת. לימים בא המלך,
אמר לה: בתי, אני תמה איך המתנת לי כל אותן
השנים, אמרה לו: אדוני המלך, אלמלא כתובה
מרובה שכתבת ונתת לי כבר אבדוני שכנותי.

כך עובדי כוכבים מונין את ישראל ואומרים
להם, אלהיכם הסתיר פניו מכם וסלק
שכינתו מכם, עוד אינו חוזר עליכם, והן בוכין
ומתאנחין, וכיון שנכנסין לבתי כנסיות ולבתי
מדרשות וקורין בתורה ומוציאין שכתוב: 'ופניתי
אליכם והפריתי אתכם ונתתי משכני בתוכם
והתהלכתי בתוכם', והן מתנחמין. למחר
כשיבוא קץ הגאולה, אומר להם הקדוש ברוך
הוא לישראל: בני, אני תמה מכם היאך המתנתם
לי כל אותן השנים, והן אומרים לפניו: רבונו
של עולם, אילולי תורתך שנתת לנו כבר אבדונו
האומות. לכך נאמר: 'זאת אשיב אל לבי', ואין
'זאת' אלא תורה, שנאמר: 'וזאת התורה'. וכן
דוד אמר: 'לולי תורתך שעשועי אז אבדתי
בעיני' - 'על כן אוחיל לו', ומייחדים שמו שתי
פעמים ביום, ואומרים: 'שמע ישראל ה' אלהינו
ה' אחד'. עכ"ל.

בי הצדיקים תחלתן יסורין וסופן
שלחה' (בראשית רבה סו, ד), וכל אחד
מישראל הוא בחינת צדיק, כמו
שפתיב (ישעיה ס, כא) "ועמך כלם
צדיקים" וכו', וכל מי שרוצה להתקרב
אל קדשת ישראל באמת, בהכרח
שיעבר עליו מירות הרבה מאד בלי

ובכל זמן, וגם עתה אומרת: 'נחמו נחמו'.
ומעת ששמעתי ולבי דוי על צערו, מאז לבי דוי
ורבות אנחותי ביותר, אך זאת נחמתי,
אשר ידעתי מנוער, וידעתי אשר מושרש
בפנימיות לבבו נקודת אמונה אמתית בה'
ובתורתו ובבחיירי צדיקיא אשר המה מעייני
הישועה, אשר בדבריהם יכולים להתנחם
ולהחיות את נפשנו תמיד, ולקיים המקראות
הקדושים אשר בהם התנחם ירמיהו אחר צעקתו
במירות דמירות, אחר כל זאת אמר: 'ואומר
אבד נצחי ותוחלתי מה', זאת אשיב אל לבי על
כן אוחיל, חסדי ה' כי לא תמנו' וכו', וכו', כי
אם הוגה' - אף על פי כן אחר כך: 'ורחם כרחמיו
וכרב חסדיו', כן יקוים כך, וגם נבואות ונחמות
ישעיה אשר ניבא לדורות: 'כאיש אשר אמו
תנחמו, כן אנכי אנחמכם, ובירושלים תנחמו' כן
יקוים כך לחזק, וחזק ויאמץ לבך... עכ"ל.

יב. עיין ברכות ה. 'תניא רבי שמעון בן יוחאי
אומר שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך
הוא לישראל וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין,
אלו הן, תורה וארץ ישראל והעולם הבא',
עיי"ש. וראה עוד להלן סעיף ה ובהערות שם.
יג. ראה דברים נפלאים באיכה רבתי (ג, ט): 'זאת
אשיב אל לבי על כן אוחיל - רבי אבא בר
כהנא בשם רבי יוחנן אמר, משל למה הדבר
דומה, למלך שנשא מטרונה וכתב לה כתובה
מרובה, ואמר לה כך וכך חופות אני עושה לך,
כך וכך ארגוונות טובות אני נותן לך, הניחה

ובכל זמן בענין גלותו וצערו ויסורין שעוברין עליו וכנ"ל טו:

ב. וזהו בחינת סימני ביצים שמרמז בהם ענין זה, כי שני ראשיהם פדים או שניהם חדים הוא בודאי סימן טמאה. כי זה דרך הרשעים וכל הרחוקים מן האמת, שכשנופל עליהם אבילות וצער ויסורין - אינם מנחמים את עצמם כלל ואין מקוים לצאת משם, כמו שפיתוי (איוב טו, כב) "לא יאמין שוב מני חשף", ונשארים שקועים בדאגה ומרה שחורה ואבילות, עד שנפרדים על ידי זה מהשם יתברך ומהתורה והצדיקי אמת לגמרי.

ולפעמים להפך, כשיש להם איזה טוב, אכילה ושתיה וכו' - הם ממלאים פיהם שחוק ועושים כל ימיהם פחגים, כמו שפיתוי (ישעיה כב, יג) "והנה ששון ושמחה וכו' אכול ושתו" וכו' טז.

וכל זה מרמז בענין לוי וביצה הנ"ל. כי בכל דברים שפעולם יש בהם רמזים גדולים ונפלאים להתקרב אליו יתברך, כי כל הדברים שפעולם לא נבראו כפיאם בשביל זה, ואין להם שום חיות וקיום כפיאם על ידי זה, על ידי שיש בהם חיות מעצות התורה הקדושה שמשם חיות וקיום כל הדברים, כידוע י. ועל כן הלוי והביצה שמרמזין על עקר הנחמה, על כן הם דיקא נגמרים בעשרים ואחד יום, שמרמז על האבילות של בין המצרים, להורות כל הנ"ל, שאי אפשר לבוא אל הנחמה כפיאם על ידי אבילות וצער, בבחינת (ישעיה סו, י) "שישו אתה משוב כל המתאבלים עליה", וכמו שאמר רבותינו ז"ל (תענית ל:) 'כל המתאבל על ירושלים - זוכה ורואה בשמחתה'. וכמו שפיתוי (ישעיה סא, ג) "לשום לאבלי ציון פאר תחת אפר" וכו'. וכן הוא בכל אדם

ציונים והוספות

חכמתא עלאה. אמר רבי יהודה, מאי דכתיב (קהלת ז) 'גם את זה לעומת זה עשה האלהים', כגוונא דרקיעא עבד קודשא בריך הוא בארעא, וכלהו רמיזא למה דלעילא, ועיי"ש עוד.

טו. ראה במדור 'מלואי חכמה' אות ג' - אסירי התקוה' (בסוף החוברת).

טז. זה לשון הפסוק: 'והנה ששון ושמחה, הרוג בקר ושחוט צאן, אכול בשר ושתות יין,

יד. ראה זוה"ק שמות טו: בענין הסודות הנפלאים הרמוזים בצורת האגוזים והשקדים, ומסיים שם וז"ל: 'אמר ליה ר' עקיבא, משמע כל מה דעבד קודשא בריך הוא, למילף מיניה חכמתא סגיא, דכתיב (משלי טז) 'כל פעל ה' למענהו'. ר' אלעזר אמר מהכא, דכתיב (בראשית א) 'וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד', מהו מאד, למילף מניה

האחרית. ועל-כן שני ראשיהם חדים או פדים, שפשהם שמחים - הם ממלאים תאוותם בשחוק ושמחה כאלו כל השמחה בזה העולם חס ושלום, ולהפך כשפא עליהם שבר וצרה - הם מלאים עצבות ומרה שחורה בלי שום נחמה ותקנה כלל.

וזה בחינת שני ראשיהם פדים - שהאבלות והצער שלהם הוא משני ראשיהם, מראש עד סוף, כי אינם מקוים לאחרית טוב כלל, כמו שאמר אדמו"ר ז"ל שמי שאין לו אמונה - חיייו אינם חיים כלל, כי תכף כשפא לו איזה צרה אין לו במה לנחם את עצמו וכו' י. ולהפך,

וזה בחינת שני ראשיהם פדים או שניהם חדים. כי 'פד' מרמז על אבלות וצער, בחינת (בבא בתרא טז:) 'גלגל הוא שחוזר בעולם', שפשכיל זה אוכלין ביצים ועדשים בשעת אבלות ורמנא לצלן, וכמו שפתיב (קהלת יב, ו) "ונרץ הגלגל אל הבור". ו'חד' - זה בחינת עזות ושמחה, בחינת (ישעיה מט, ב) "וישם פי כחרכ חדה", הפך האבל שאין לו פה (בבא בתרא טז:). וזה מרמז על התחיה ועל ימי הגאולה, שאז יהיו בני-ישראל הפשרים קיימים וחדים וחזקים נגד ההפך, אבל הרשעים משמחים עצמן בעולם-הזה כאלו שמחתן בשלמות עתה, ואינם משימים לבם אל

ציונים והוספות

הרשעים שאינם חושבים על תכליתם, כל צערם ותקותם הוא רק בענייני העולם הזה, וממילא הצער הוא מוחלט מכל צדדיו והשמחה הופכת לשחוק והוללות.

יז. שיחות הר"ן סימנים לב, נג, קב. וזה לשונו בסי' קב: 'גם אמר שהמחקרים - גם חייהם אינם חיים כלל אפילו בעולם הזה, כי תיכף כשיש להם איזה דבר שאינו כרצונם, מכל שכן כשיש להם איזה צרה, אזי אין להם למי לפנות מאחר שתולין בטבע ח"ו רח"ל, ואין להם במה להחיות את עצמן כלל. אבל איש אמונות המאמין בה' - חיייו טובים מאד. כי אפילו כשעובר עליו חס ושלום איזה צרה רח"ל, אזי הוא גם כן יכול להחיות את עצמו בהשם יתברך, כי בוטח בה' כי הכל לטובה, או שעל

אכול ושתו כי מחר נמות'. ופירש רש"י: והנה ששון ושמחה. הקב"ה כביכול אכל לפניו, ואתם אוכלים ושמחים: כי מחר נמות. בעולם הבא, הנביאים אומרים לנו מאת הקב"ה שלא יהיה לנו חלק לעוה"ב, נעשה לנו הנאה בחיינו, עכ"ל. ומבואר, כי עיקר תוכחת הנביא היא על שאינם שמים על לבם את האבלות והצער שלפניו ית', ועל שאינם חושבים על אחריתם בעולם הבא.

וכפי שיבאר מוהרנ"ת בסמוך (להלן ובסעיף ג) שעיקר שרש ההבדל בין האבילות והשמחה של הצדיקים לאלו של הרשעים, הוא משום שאצל הצדיקים כל צערם ותקותם הוא רק בענין העולם הנצחי, ושם אכן הצער אחוז ומקושר כולו בתקוה הנצחית, ואילו אצל

המתאבלים עליה", שזהו בחינת ראשו אחד פד ואחד חד, שהאבלות והצער מקשר בתקוה טובה שהיא הנחמה והשמחה כנ"ל יי:

ג. ועל-כן גם זה הסימן אין סומכין עליו לבד, כמו שמבאר בשלחן ערוך (סימן פו). כי את זה לעמת זה, כי גם בהרשעים והעכו"ם נמצא לפעמים בחינה זאת בתאוות עולם-הזה בעצמו - שמצטער הרבה ביסורים בשביל להשיג איזה תאוה, ממון או פיוצא בו, ובשעת יסוריו מנחם את עצמו במה שאחר-כך ישיג תאוותו בעולם-הזה. וזהו בודאי לא טוב והוא מהסטר-אחרא, מאחר שכל יסוריו וכל תקותו הכל בעולם-הזה, ועל-כן יכול להיות שילך בדרך הזה - שינחם את עצמו בשעת צערו על-ידי התקוה, שזהו בחינת ראשו אחד פד ואחד חד, אבל הכל בתאוות עולם-הזה - וזהו בודאי גם-כן טמא.

כשהשעה משחקת להם הם מלאים שמחה ושחוק, שזהו בחינת שני ראשיהם חדים כנ"ל, שעל שמחה פזאת נאמר (קהלת ב, ב) "ולשמחה מה זה עשה".

אבל הצדיקים והכשרים, כשיש להם צער חס ושלום הם בבחינת אסירי התקוה, ומחזין ומנחמין עצמן בגדל תקותם לאחרית טוב. וזה בחינת ראשו אחד פד וראשו אחד חד, כי פד וחד - הוא בחינת אבלות וצער ונחמה ותקוה טובה כנ"ל. כי אצלם מקשר האבלות והצער בהתקוה והנחמה, ועל-ידי-זה אינם מיאשין עצמן לעולם מהשם-יתברך עד שזוכין לאחרית טוב.

ועל-כן מרמז כל זה בביצה, מחמת שהיא בבחינת לוז הנ"ל שהוא עקר התקוה והנחמה, שבשביל זה אוכלין אותה בסעודה המפסקת, כי על-ידי-זה עקר הנחמה, בבחינת "שישו אותה משוש כל

ציונים והוספות

לו בעולם הזה ובעולם הבא, עכ"ל. ועיי"ש עוד.
יח. ראה במדור 'מילואי חכמה' אות ד' - 'רבי עקיבא ניחמתנו' (בסוף החוברת).

ידי יסורין אלו ינכו לו מעונותיו, או שעל ידי זה יזכה לאיזה טובה גדולה בסוף, וכיוצא בזה, כי כוונת השם יתברך היא בודאי לטובה, על כן איש אמונות הוא חי חיים טובים תמיד, וטוב

הוא בענין עולם הנצחי, ששם עקר החיים, עקר התקנה האמתית לנצח.

ומי שמשים כל תקנתו לשם, ובכל מיני צער אפלו בצער וגלות הנפש שרחוקה מהשם יתברך הוא מנחם את עצמו במה שסוף סוף יהיה לו תקון ואחרית טוב בכת הצדיקי אמת - זהו מסטרא דטהרה וקדשה, ובדאי יזכה לאחרית טוב, כמבאר אצלנו במה תורות ושיחות נפלאות בענין זה יט, כמו שכתוב (ירמיה לא, טו-טז) "כי יש שכר לפעלתך וכו', ויש תקנה לאחריתך נאם ה' וכו', אמן ואמן:

ועל-כן אף-על-פי שראשו אחד כד ואחד חד צריך עוד ראיה שהוא טהור, שהוא מסטרא דטהרה - שצער ותקנתו הפל רק בענין התכלית הנצחי, ששם עקר התקנה, בבחינת (משלי יד, לב) "וחסה במותו צדיק", כי אלו שהם בבחינת שני ראשיהם כדים או שניהם חדים הם בודאי טמאים, כי זהו דרך הרשעים פנ"ל, אבל גם ראשו אחד כד ואחד חד צריך ראיה שהוא מסטרא דקדשה, ולא מהסטרא-אחרא שכל צערו ותקנתו הפל בעולם-הזה, רק הוא מסטרא דקדשה שצער ותקנתו

ציונים והוספות

עיקר הגאולה, בחי' קרבה אל נפשי גאלה, כמובא בשם הבעש"ט זצוק"ל, וכמו שאמרו רז"ל (ברכות לג.) 'כל מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית המקדש בימיו'.

ועל כן כשרואה האדם אורך גלות נפשו וחורבנו עד שנסתם ממנו קץ גאולת נפשו, כמו שנסתם קץ הגאולה של כלל ישראל בבחי' קץ הפלאות, כמו שצווק הנביא (דניאל יב) 'עד מתי קץ הפלאות', אבל צריך לשום ללבו שבוודאי השי"ת עמו גם עתה, בבחי' ואציעה שאל הנך, ועל ידי זה בוודאי תבוא גאולת הנפש שהוא בחי' בנין בית המקדש. כי צריכין לידע ולהאמין שכמו שיכולין לקלקל כן יכולין לתקן כמו שאמר אדמו"ר ז"ל, ואדרבה מידה טובה מרובה, כי סוף כל סוף בוודאי נשוב אל ה' ויבנה הבית המקדש, כמו שהבטיחנו כמה נביאים וצדיקים, כמו שכתוב (הושע א) 'אחר ישובו בני ישראל וכו', וכתוב (יחזקאל לו)

יט. בליקוטי הלכות הל' עדות ה כתב דברים נפלאים בענין זה, ולגודל חביבותם נעתיקם הנה, וז"ל: 'זוה בחינת (ישעיה ח) 'ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה ואת זכריה' וכו', ואמרו רז"ל (עין מכות כד:) 'אוריה סימן לזכריה', כי אוריה התנבא והעיד על החורבן, וזכריה על הגאולה והבנין בית המקדש, וכשתראו נבואת אוריה נתיקים שנחרב הבית המקדש, תאמינו ותצפו שיתקיים עדות ונבואות זכריה שיחזור ויבנה הבית המקדש.

וזה רמז לכל אדם בכל מקום שהוא, כי כל אחד מישראל כפי מעשיו כן עובר עליו בחי' גלות וחורבן בית המקדש, דהיינו גלות הנפש על ידי מעשים רעים ח"ו, שהוא בחי' חורבן בית המקדש, כי 'כל מי שאין בו דיעה כאלו נחרב בית המקדש בימיו, ולהיפך, כפי מה שמתקן מעשיו וזוכה לתשובה כן מאיר עליו בחי' בנין בית המקדש, בחי' גאולת הנפש, שזה

פרק ב

וְאַתָּה עֵינִי וְיָגַעַ" וכו', שְׁזָהוּ סוּד שְׁלוֹחַ
הַקֶּן - שְׁעָקָר אֲרִיכוֹת הַגְּלוּת בְּשִׁבְלֵם
כְּדִי לְתַקֵּן אוֹתָם, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
חֹשֵׁב מַחְשְׁבוֹת לְכָל יֶדֶח מִמֶּנּוּ נִדָּח,
שְׁזָהוּ בְּחִינַת (דברים כב, ז) "שִׁלַּח תִּשְׁלַח
אֶת הָאֵם", שְׁנֵאֲמָר עַל הַגְּלוּת, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב בְּתַקְוֹנֵינוּ (תיקון כא דף נח:) "שִׁלַּח
תִּשְׁלַח" - תְּרִינְ תְּרוּכִין, כִּי עָקָר
הַגְּלוּת בְּשִׁבְלֵם כְּנָ"ל:

ד. כִּי יֵשׁ נַפְשׁוֹת חֲלוּשׁוֹת שֶׁהֵם
בְּבַחֲנִית בִּיצִים, שְׁעָלֵיהֶם נֶאֱמָר
(דברים כב, ו) "וְהָאֵם רֹכֶצֶת עַל הָאֲפֻרָּהִים
אוֹ עַל הַבִּיצִים", כְּמוֹכֵן בְּתַקְוֹנֵינוּ (דף
א:) שְׁנֵאֲמָר עַל הַנַּפְשׁוֹת הַחֲלוּשׁוֹת
הָרַחוּקִים מֵאֲבִיהֶם שֶׁבְּשִׁמְיָם כֵּא,
שְׁעָלֵיהֶם כָּל מְלַחֲמַת עֲמָלָק, שֶׁהוּא
תַּקָּף הַסְּטֵרָא-אַחֲרָא, בְּבַחֲנִית (דברים כה,
יח) "וַיִּזְנֹב בָּהּ כָּל הַנֶּחֱשָׁלִים אַחֲרֶיהָ,

ציונים והוספות

ראשה אחד כד ואחד חד'. מכאן ואילך (פרק ב)
ממשיך מוהרנ"ת לבאר משמעות נוספת בסוד
ה'ביצה', ומדוע דווקא בה מרומז דרך זו. וגם,
טעם נוסף מדוע אוכלים דווקא אותה בסעודה
המפסקת, ובמהלך הדברים יתבארו עוד כמה
עניינים נפלאים בסוד משיח ומסירות נפשם של
צדיקי הדורות.

כא. ראה ליקוטי הלכות הל' ביצים ד וז"ל: 'כי
איתא בתיקונים 'כי יקרא קן צפור וכו'
אפרוחים או ביצים, ש'ביצים' הם 'מארי מקרא'
עיין שם. ו'מארי מקרא' זה בחינת בני הנעורים
המתחילים לחנך עצמן וליכנס לעבודת ה'...
כמו התינוק שמתחיל לכנוס אל החדר התחתית
לימודו הוא מקרא... ועדיין צריך לעבור עליהם
מניעות הרבה ונסיונות הרבה, ואם יזכו לעמוד
בהם אז יצליחו ויעשו פרי... ועל כן נקראים
המתחילים, בחינת 'מארי מקרא', בשם ביצים,
כי הם כמו ביצים שעדיין לא נתגלה בהם צורת
האפרוחים, וצריכים שמירה גדולה שלא להרסם
ושלא לשברם בקל חס ושלום, עכ"ל.

ועשיתי את אשר בחוקי תלכו וכו' והסירותי לב
האבן וכו', וכן בפסוקים הרבה, מכל שכן ריבוי
הייעודים וההבטחות שהזהירונו הצדיקי אמת
שאין שום ייאוש בעולם כלל, וכמו שכתוב
(איכה ג) 'טוב ויחיל דומם לתשועת ה' וכו'.

והעיקר שיאמין בהעדים נאמנים שהם הנביאים
והצדיקי אמת המחזקים ומזרזים אותנו
על כל זה, שהם בחי' עדים נאמנים הנ"ל, בחי'
אוריה וזכריה, כמו שנתקיים דברי אוריה ונחרב
הבית המקדש כן בוודאי יתקיימו דברי זכריה
ויחזור ויבנה הבית המקדש, וכמו כן בכל אדם,
שכמו שיכול לגרום במעשיו לעכב בנין בית
המקדש שנחשב כאלו החריבו, כן בוודאי יש
תקוה שיחזור ויבנהו על ידי תיקון מעשיו, כי
בוודאי סוף כל סוף יתקן הכל, ויתקן גם נפשו
וישוב אל ה' וירחמהו, עכ"ל.

כ. בסעיפים הקודמים (פרק א) ביאר מוהרנ"ת את
השייכות העצומה בין כ"א ימי גמר הביצה,
לכ"א ימי בין המצרים, בסוד הדרך הנפלאה
הנרמזת בצורתה ותוארה של הביצה הטהורה:

החלושות שהם בבחינת ביצים כנ"ל.

ואלו הנפשות כשזוכים לבוא לצדיקו אמת להתתקן, בודאי צריכים שיעבר עליהם גיעות ויסורים ומרידות הרבה מאד בגוף ונפש וממון בכמה וכמה בחינות שונות, וכמבאר בדבריו ז"ל כמה פעמים, כמו שכתב (בסימן כז) על פסוק (ישעיה לח, יז) "הנה לשלום מר לי" וכו', בבחינת 'שבת' - שהוא מעין עולם-הבא - במרה נצטוו וכו', עין שם יב. וכמו שכתב על

ה. וזהו בחינת מה שכתוב (זוהר שמות ח.) שמש"ח יושב בהיכל קן צפור. פי עקר אריכת הגלות, מה שמתאחר לבוא כל-כך - הוא בשביל זה, מחמת שאינו רוצה לבוא עד שיתקן כל הנפשות החלושות הנ"ל שהם בבחינת אפרוחים או ביצים, שזהו בחינת קן צפור.

וגם על זה מרמז מה שאוכלים ביצה בסעודה המפסקת, להורות שעקר התקנה אל הגאולה על-ידי שיתקן משיח הנפשות

ציונים והוספות

כב. וז"ל: 'ודוקא במרה קבלו שבת שלום, כי כן דרך השלום להתלבש במרה, בבחינת (ישעיה לח) 'הנה לשלום מר לי מר' - כמו שכל הרפואות הם בסמים מרים, כן השלום שהוא רפואה לכל הדברים, בבחינת (שם נז) 'שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו'. ולפעמים החולשה גוברת כל כך, עד שאין יכולת ביד החולה לסבול מרידות הרפואות, ואז הרופאים מושכין ידיהם מן החולה ומייאשים אותו - כך כשהעוונות שהם חלי הנפש גוברים מאד, אז אין יכול לסבול מרידות הרפואות, ואז: 'אין שלום אמר לרשעים' (שם). וזה ששבח חזקיה את הקדוש ברוך הוא שהשליך כל חטאתיו אחר כתפו, כדי שלא יצטרך להלביש את השלום במרידות הרבה. וזה (שם לח): 'הנה לשלום מר לי מר' - היינו, זה ידוע כי לשלום צריך מרידות, 'ואתה חשקת נפשי מרדת שחת' - כי ידעת שאין בי כח לסבול מרידות לפי חטאתי, 'והשלכת אחר גוך כל חטאי' - כדי שיתלבש השלום במרידות כפי יכלתי, עכ"ל.

וראה על כך בליקוטי הלכות הל' נט"י לסעודה ו סעיף יז, וז"ל: 'זהמרידות שצריכין לסבול הוא בכמה בחינות, כי הרבה צריכין לסבול מרידות ממש מריבוי המניעות והסכסוכים להתקרב לנקודת האמת, ומניעות מחמת פרנסה, ולפעמים יסורי הגוף או מבנים ח"ו. וגם הקושיות והבלבולים המעקמין את הלב שצריכין לברוח מהם... גם זה בחינת מרידות, בבחינת 'ימררו את חייהם בעבודה קשה' - בקושיא... ובכמה אופנים זה המרידות קשה מהכל, כי העיקר לשבר מניעות המח שבא מחמת הקושיות ועקמימיות שבלב, אבל מי שרוצה לחוס על עצמו להמלט מבאר שחת ומטיט היין בהכרח שיסבול מרידות אלו כפי בחינתו, ואז יזכה לשלום... אבל צריכין לידע ולהאמין שה' יתברך שולח המרידות ברחמנות ומשליך כל חטאתיו אחר גוף, ואינו שולח לו מרידות כפי עוונותיו רק כפי יכלתו, כמו שמבאר שם (בסימן כז), אבל על כל פנים בהכרח שיסבול זה המרידות, עכ"ל. ועיי"ש עוד דברים נפלאים בענין זה.

ו. ואולי זהו מה שכתוב במדרש (דברים רבה יא, י) שמשנה רבנו בקש שיהיה צפור - רק שיהיה עוד כה, והוא פליאה גדולה, אך מרמז על ענין הנ"ל. כי הצדיקי אמת בחינת משה, מתיגעים כל ימיהם לתקן נפשות ישראל י, ובפרט משה רבנו שמשר נפשו על זה ביותר י, שמשר נפשו על זה ביותר י,

מאמר רבה בר רב חנה פרסא ופלגא בהתורה להמשיך שלום וכו' (סימן יד) י.

ועל-כן מרמז בביצים הסימן הנ"ל ראשו אחד פד ואחד חד, פי זה עקר טהרתם שיקוו תמיד לישועה, כמו שכתוב (תהלים כה) "אותך קויתי כל היום" וכו', וכנ"ל י:

ציונים והוספות

א. נחמתם ואחריתם הטובה, כי זה עיקר טהרתם שיקוו תמיד לישועה, כמו שכתוב: 'אותך קויתי כל היום'.

ב. זה לשון המדרש: 'אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם, אם אין אתה מכניס אותי לארץ ישראל הניח אותי כחיות השדה שהן אוכלין עשבים ושותין מים וחיים ורואין את העולם, כך תהא נפשי כאחת מהן. אמר לו: רב לך. אמר לפניו: רבנו של עולם, ואם לאו, הניח אותי בעולם הזה כעוף הזה שהוא פורח בכל ארבע רוחות העולם ומלקט מזונו בכל יום, ולעת הערב חוזר לקנו, כך תהא נפשי כאחת מהן. אמר לו: רב לך, מהו רב לך, אמר לו רב לך אשר דברת. כיון שראה משה שאין בריה יכולה להצילו מדרך המות, באותה שעה אמר: 'הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא'.

עכ"ל.

כ. ראה 'מילואי חכמה' אות ה' - 'היכל קן ציפור' (בסוף החוברת).

כז. ראה ליקוטי מוהר"ן תנינא סי' ז וז"ל: 'כי משה רבינו היה לו רחמנות באמת על ישראל, ומסר נפשו בשביל ישראל, והשליך נפשו מנגד, ולא היה חושש על עצמו כלל. כי השם יתברך אמר לו: 'ואעשך לגוי גדול', והוא

כג. וז"ל: 'והתנוצצות שהנשמות מתנוצצין ומאירין ומעוררין את הפושעי ישראל בתשובה ומולידין נשמות גרים - זה מכונה בשם 'פלגא', כי עדיין רחוקים מהקדושה מאד, ויכול להיות להם מניעות רבות, וצריך להם יגיעות רבות כדי להפשיט מהם הבגדים צואים שהלבישו, כמו שכתוב 'הסירו הבגדים הצואים', כי אלו הבגדים הצואים הם מונעים אותם מלחזור לקדוש ברוך הוא, והם מפסיקים כמו נהר המפסיק, שאי אפשר להלך דרך אותו הנהר, וצריך להשליך הבגדים הצואים, עכ"ל. וראה על כך דברים נפלאים בליקוטי הלכות ה', בציעת הפת ה'.

כד. אחר שביאר מוהרנ"ת כי הביצים רומזים אל הנפשות החלושות הרחוקות מאביהם שבשמים, שהם אלו שמוכרחים ביותר ללכת בדרך הקדושה של 'כד - חד', שצערם ואבילותם יהיו מקושרים ומאוחדים עם הנחמה והתקוה, מוסיף כעת מוהרנ"ת נקודה נפלאה, כי דרך קדושה זו מלבד שהיא סימן וראיה על האדם שהוא שייך לסטרא דטהרה וקדושה (כלשונו בסוף סעיף ג), הרי שכלפי הנפשות החלושות הללו, דרך זו היא עצמה סיבת טהרתם, ורק בדרך זו יחזיקו מעמד בכל המרידות המוכרחת לעבור אליהם, עדי יבואו

הנפשות - כן נעשין מרפכה, או בבחינת אדם שהוא למעלה מהכל, או בשארי בחינות הנ"ל יח. על-כן בקש משה שיחיה בבחינת צפור, כי הבין שהסתלקותו הוא בשביל הנפשות שאינו יכול עדין לתקנם, ובשביל זה לא נכנס לארץ-ישראל כמוכא יט, על-כן בקש שיחיה עוף וצפור על כל פנים, שהוא להוריד את עצמו כל-כך עד שיתקן הנפשות הרחוקות בבחינת עוף וצפור, והשיב לו השם-יתברך (דברים ג, כו) "רב לך" וכו', כי כל זה אי אפשר לתקן עד שיבוא משיח שהוא משה בעצמו במהרה בימינו, אמר:

ולפעמים מתקנים ומולידים נפשות שהם בבחינת אדם, ולפעמים אינם יכולים לתקנם בבחינה הזאת, ומורידים עצמם אליהם ומולידים אותם בבחינת בהמות וחיות טהורות, ולפעמים גם זה אינם יכולים, מחמת עצם הרע שנאחז בהנפשות, ובהכרח שיורידו עצמם אליהם יותר וילידו אותם בבחינת ביצים ואפרוחים.

כי מכל אלו הנפשות נעשית מרפכה אל הקדשה, ובהמרפכה יש אדם וחייה ובהמה ועוף, בחינת: אדם, אריה, שור, נשר. וכפי מה שזוכים

ציונים והוספות

כט. עיין במדבר רבה (יט, יג) וז"ל: 'אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, באיזה פנים אתה מבקש ליכנס לארץ. משל לרועה שיצא לרעות צאנו של מלך ונשבת הצאן, בקש הרועה ליכנס לפלטרין של מלך, אמר לו המלך, אם אתה נכנס עכשיו, מה יאמרו הבריות שאתה השבית הצאן. אף כאן אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, שבחך הוא שהוצאת ששים ריבוא וקברתם במדבר, ואתה מכניס דור אחר, עכשיו יאמרו אין לדור המדבר חלק לעולם הבא, אלא תהא בצדן ותבוא עמה, שנאמר: 'ויתא ראשי עם צדקת ה' עשה', עכ"ל. וראה באור החיים הק' על הפסוק: 'וירא ראשית לו' וגו' (דברים לג, כא).

ל. ראה זוה"ק משפטים קכ. ועוד, [וראה אור החיים הק' על הפסוק 'אוסרי לגפן עירה' (בראשית מט יא)].

לא השגיח על זה כלל, רק אמר: 'אם תשא חטאתם וכו', כי הוא היה רחמן ומנהיג אמת... כי עיקר היסורים הם רק כשנופלים בעוונות ח"ו, וזהו עיקר הרחמנות, לרחם על ישראל עם קדוש, להוציאם מהמשאוי הכבד של עוונות. ועל כן משה רבנו עליו השלום, בכל עת שנפלו ישראל באיזה עון, היה מוסר נפשו עליהם והתפלל בעדם, כגון במרגלים וכיוצא. כי ידע שלפי קדושת ישראל ודקותם הם רחוקים מעון ואי אפשר להם לישא כלל המשא הכבד של עון, עכ"ל. ועיי"ש עוד, ובכמה מקומות.

כח. ראה תיקוני זוהר סוף תיקון כא (דף 20). ועוד, [וראה שם (תיקון סט דף קי): 'ומשה איהו מרכבתא שלימתא עלאה ותתאה, כגוונא דא: ש' מן משה - תלת אבהן, דאתמר בה: 'ופני אריה אל הימין ופני שור ופני נשר' וכו', מ"ה דמשה - ודמות פניהם פני אד"ם, עכ"ל].

מילואי חבמה

מילואים וקדים
משובבי לב
ומרחיבי דעת

א סודו של ה'לוז'

כִּי עָקַר הַנֶּחֱמָה עַל-יְדֵי עֵצָם לֹז', שְׁמִמָּנוּ עָקַר הַתְּחִיָּה...

כפי המבואר במדרשי חז"ל, בגופו של אדם נמצא עצם מיוחד 'לוז' של שדרה' ששום כח מכוחות הטבע אינו יכול לאבדו. גם לאחר המיתה כאשר כל הגוף כלה ובלה בעפר, עצם זה נשאר קיים לעולם, וממנו יקום האדם לתחייה. וזה לשון המדרש (בראשית רבה כח): 'אדריאנוס שחיק עצמות שאל את רבי יהושע בן חנניא, אמר לו מהיכן הקדוש ברוך הוא מציץ את האדם לעתיד לבוא, אמר לו מלוז של שדרה, אמר לו מנין אתה יודע, אמר ליה איתיתיה לידי ואנא מודע לך [-הביאהו לידי ואני מודיע לך], טחנו בריחים ולא נטחון, שרפו באש ולא נשרף, נתנו במים ולא נמחה, נתנו על הסדן והתחיל מכה עליו בפטיש, נחלק הסדן ונבקע הפטיש ולא חסר כלום', עכ"ל.

מציאות זו קיימת גם בקומתו הרוחנית של האדם, גם שם ישנו 'לוז' רוחני - נקודה פנימית הקיימת לעולם אשר שום פגם וקלקול אינו יכול לגעת בה. גם כאשר כל הקומה הרוחנית נשרפה ונאבדה רח"ל נקודה קדושה זו ממשיכה להתקיים וממנה הכל יחזור וייבנה ביתר שאת ועז.

גם בנין בית המקדש השלישי וצמיחת גאולת ישראל יהיו בסוד תחיית המתים! כפי שמתגלה בדברי רבינו הק', גם לאחר שחרב עירנו ושמם מקדשינו ועם ישראל נמקים בעוונם בארץ אויביהם, נשאר קיים לעולם 'עצם לוז' - סוד ויסוד קיום נצחי, השראת שכינה נעלמת וקדושת יחידי הדורות, שמכוחם עוד תתנער כנסת ישראל ותקום מעפרה, ובית המקדש עוד ייבנה ויתנוסס לתפארה.

מיקומו של ה'לוז' הוא דווקא בעורף, באחור, בהסתר הפנים. שם מסתתרת הנאמנות הכי עמוקה, האהבה שאינה תלויה בדבר, הברית שלא תופר לעולמים!

כאשר כעת, דווקא לאחר שהכל מסביב נחרב ונרקב ואיבד את מציאותו הקודמת וחזר ונכלל בעצם ה'לוז' הנותר, ורק ממנו חזר והתרקם כל הבנין החדש, (ראה זוה"ק פנחס רכב.: 'כולהו יתכלילו בהווא נביעו דהאי גרמא ויתכלילו בהדיה ויתעביד כולא עסה חדא, ותמן יתצייר ציורא' עכ"ל, עיי"ש), הרי שעכשיו כל הקומה הפכה ל'לוז', גם השמחה והתגלות הארת הפנים [בני רחל] ספוגים ורוויים עם הנאמנות העמוקה של תקופת העורף והסתר הפנים [סוד לאה], הכל קיבל את סוד הקיום הנצחי לעולמים. (עיי'ן היטב בסוף דברי רבינו הק' בליקוטי מוהר"ן סימן פ"ה המובאים במסגרת לפני המאמר).

ב

'גינת אגוז'

אַגוּזִים הַנִּקְרָאִים לוּזִים...

סודו של פרי האגוז וצמיחתו - כמשל על ימי בין המצרים, יואר באור יקרות בדבריו הנפלאים של רבי אברהם ב"ר נחמן מטולטשין ז"ל (נדפס בספר כוכבי אור, שיחות וסיפורים ד), וזה לשונו: 'והנראה מכותלי מאמריו [של מוהרנ"ת ז"ל], כמשל האגוז [שנמשלים בו נפשות ישראל, כמובא בזוהר הקדוש בענין הכתוב: 'אל גנת אגוז ירדתי'], שבגמר הבישול נמצא בתוכו פרי יקר ויפה למאכל בני אדם, אשר זאת הפרי צמחה וגדלה מיום ליום בלי הפסק. וכעין זה נמצא צמיחת האמת מדור לדור [כמובא בדברי מוהרנ"ת בשם האר"י ז"ל], ושעל זה אנחנו מברכים בכל יום 'מצמיח קרן ישועה'.

ואף-על-פי שכנגד זה גם הקליפות המסבכות אותה צומחים וגדלים מיום ליום להסתירה מעיני בני אדם בכל עת ועת יותר ויותר, כי לעיני בני אדם וחושיהם לא נראה ונרגש רק הקליפה שבחוץ, והפרי גנוזה

וצפונה בתוכה שלא נראה כלל, ועליו נאמר: 'וירא אלקים את האור כי טוב', כי טוב לגנוז, אבל סוף כל סוף 'יצא חוטר מגזע ישי' אשר ישבר ויעביר רוח הטומאה מן הארץ, ובהתגלות הפרי יראו עין בעין כי בכל ימי הגידול נמצא הכרח גם בהקליפות המסתירות אותה, להצילה ולשמרה דייקא על-ידי זה. ויש בכל זה הרבה לבאר, 'עכ"ל', (ראה ליקוטי הלכות הל' מנחה ז סעיף צה).

הווי אומר, ככל שהחושך וההסתרה גוברים יותר ויותר, וערלת הלב מתקשה ומתעבה יותר ויותר, הרי ממש במקביל לכך, במעמקים הנסתרים מתרחש תהליך הפוך לגמרי, שם הולך וצומח פרי יקר ונעים, אור גנוז וצפון של השתוקקות טהורה וציפייה עיקשת ונאמנה, כי 'יש עכשיו לישראל געגועים גדולים וכיסופין גדולים להשם יתברך, אשר לא היתה כזאת בימי קדם, וכל אחד נכסף מאד להשם יתברך' (ליקוטי מוהר"ן תנינא סי' עח), 'והנה בתוקף סוף הגלות המר הזה, וכבר התחיל להתנוצץ התנוצצות משיח מימי האלהי האר"י ז"ל, ועמך בית-ישראל משתוקקים ומתגעגעים מאד להשם יתברך, והכל חפצים ליראה את שמך בהשתוקקות נמרץ ונפלא אשר לא היתה כזאת מימי קדם, 'הקיצותי ועודי עמך' - באתי עד קץ כל הדורות ועודי עמך, עדיין אנו אחוזים בך, ומשתוקקים לעבודתך בכלות הנפש' (ליקוטי תפילות ח"ב מז).

השתוקקות וגעגועים אלו יפרצו את המסך ויבקעו את הקליפה ויעבירו את רוח הטומאה מן הארץ, בהתגלות אור כבודו ית' בכל הארץ.

ג

'אסירי התקוה'

צָרִיף לְנַחֵם אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פֶּעַם וְלִהְיוֹת בְּכָלל 'אֲסִירֵי הַתְּקוּהָ'
- לְהָשִׁיב לְעַצְמוֹ בְּכָל פֶּעַם לֹמֵר: עֲדִין יֵשׁ לִי תְּקוּהָ...

מדברי מוהרנ"ת בסעיף ב' למדנו יסוד גדול, כי 'אי אפשר לשום אדם בכלל ובפרט לבוא אל התקוה טובה כי-אם על-ידי צער ויסורים ומרירות גדול', ו'כל מי שרוצה להתקרב אל קדושת ישראל באמת, בהכרח שיעבור עליו מרירות הרבה מאד בלי שעור'. וזהו סוד האבלות והקינה בימי בין המצרים, כפי שתיקנו לנו חז"ל, כי אכן מוכרחים למרר ולהתאבל על חורבן בית המקדש, ורק כך נזכה לראות ולשמוח בבנינה.

ידיעה נפלאה זו שהאבלות והצער הינם דרך הכרחית לזכות אל הנחמה והתקווה, נוסכת כוחות חדשים לקיים כראוי את עבודת היהודי 'להיות מיצר ודואג על חורבן בית המקדש' (שו"ע אר"ח סי' א), למרר ולהתאבל על החורבן הכללי והפרטי. ומאידך, מזכירה ליהודי בתוקף אבלותו וצערו את הנחמה והתקווה הגדולה שתצמח ותתגלה דווקא מכח הצער והאבלות.

בכוחה של ידיעה זו גם לחזק ולנחם את האדם בעת צער ויסוריו הפרטיים העוברים עליו, כאשר הוא יודע ומאמין כי זוהי הדרך היחידה לזכות אל התקוה והאחרית הטובה.

ואכן זו העבודה המוטלת על כל אחד, להיות 'אסיר התקוה'! שגם בתוקף צערו ואבלותו [הפרטית והכללית] יהיה מקושר בכל לבו אל התקוה והאחרית הטובה, ולחזק לבבו בחסדי ה' שאינם כלים בזכות הצדיקים שכבר זכו לאחרית טוב לנצח.

עומק נוסף מתגלה בדברי רבינו הק' לאור דברי מוהרנ"ת ז"ל כאן, כי ימי בין המצרים ועבודת האבלות שבהם, אינם רק דרך ומעבר הכרחי אל התקוה והנחמה, אלא הם עצמם אלו שמצמיחים ומגדלים את ה'לוז' והיסוד שממנו יבנה ויקום לתחייה הבנין הנצחי, שהרי כפי המתבאר בתורה זו, העשרים ואחד ימי האבלות והצער של בין המצרים, הם עצמם מקבילים לימי גידול וגמר ביצת התרנגולת ואגוזי אילן הלוז, הרומזים אל עצם הלוז שהוא סוד הנחמה והתחייה הנצחית.

וביאור הדבר, מכיון שהרגשת האבלות והצער על חורבן הקדושה והציפייה והגעגועים לראות ולשמוח בתיקונו, הם הביטוי הכי עמוק של נקודת עצם ה'לוז', הוא הקשר הפנימי ביותר בין כנסת ישראל לחי החיים אביהם שבשמים, הממשיך להתקיים גם בתוקף ההסתרה ובמעמקי העורף.

נזכור אפוא בימים אלו, כי בכל מנהג של אבלות ובכל התמרמרות וצער באמירת הקינות, אנו מניחים את היסוד ומצמיחים את הלוז ממנו יושתת בית המקדש השלישי במהרה בימינו.

ד

רבי עקיבא, ניהמתנו!

וְעַל-כֵּן מְרֻמָּז כָּל זֶה בְּבִיצָה, שְׁבִשְׁבִיל זֶה אוֹכְלִין אוֹתָהּ בְּסַעֲדָה
הַמִּפְסָקֶת... שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת 'רֹאשׁוֹ אֶחָד פֶּד וְאַחַד חֹד', שֶׁהָאֲבִלוֹת
וְהַצֵּעַר מְקַשֵּׁר בְּתִקְוָה טוֹבָה שֶׁהִיא הַנְּחִמָּה וְהַשְׂמֻחָה...

איתא בעירובין מא. 'תניא, אמר רבי יהודה, פעם אחת היינו יושבין לפני רבי עקיבא, ותשעה באב שחל להיות בערב שבת היה, והביאו לו ביצה מגולגלת וגמעה' וכו', עיי"ש שטעמו של רבי עקיבא הוא, מפני

שלדעתו [אליבא דרבי יהודה] כאשר תשעה באב חל להיות בערב שבת אין משלימין התענית, כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה, ולכן גמע אז רבי עקיבא ביצה מגולגלת.

ולאור דברי מוהרנ"ת כאן נוכל לרמז בזה בס"ד, כי הנה ענין זה להתקשר אל תקוות השמחה והנחמה בתוך תוקף הצער והאבילות, זהו מעיקרי סודו ועניינו של רבי עקיבא, כמבואר בסוף מכות (כד:) : 'שוב פעם אחת היו עולין לירושלים, כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם, כיון שהגיעו להר הבית ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים, התחילו הן בוכין ורבי עקיבא מצחק, אמרו לו מפני מה אתה מצחק, אמר להם...עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת, בלשון הזה אמרו לו: עקיבא ניהמתנו עקיבא ניהמתנו'.

וכן בכל צערו ויסוריו הפרטיים היה דרכו לומר: 'כל מה דעביד רחמנא לטב עביד' (כמבואר בעובדא דברכות ס:), וקיבל את כל יסוריו בתכלית השמחה והאהבה עד שכאשר סרקו בשרו במסריקות של ברזל היה הוא קורא קריאת שמע בשחוק (ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה) עד שיצתה נשמתו באחד (ברכות סא:), ובמועד קטן (כא:) 'מעשה ומתו בניו של רבי עקיבא, נכנסו כל ישראל והספידום הספד גדול, בשעת פטירתן עמד רבי עקיבא על ספסל גדול ואמר: אחינו בית ישראל שמעו, אפילו שני בנים חתנים מנוחם הוא, ופרש"י: אפילו ב' בנים חתנים קברתי מנוחם אני, עיי"ש.

[ומאידך, גם בעת השחוק עמדה לנגד עיניו האבילות, כמבואר בעבודה זרה (כ.) שרבי עקיבא 'רַק שחק ובכה, רַק שהיתה באה מטיפה סרוחה, שחק דעתידה דמגיירא ונסיב לה, בכה דהאי שופרא בלי עפרא', עיי"ש, והיינו שהשיג וקישר כאחד את כל הגלגל החוזר בעולם מתחילה ועד סוף].

ועל פי הדברים האלה נוכל לרמז כי כאשר חל תשעה באב בערב שבת, הנה בערכו של יום אחר חצות אשר אז מתנוצץ אורו של משיח כידוע, והארת שבת נחמו כבר ממשמשת ובאה בסוד התחייה והגאולה העתידה, בזמן נשגב זה דווקא גמע רבי עקיבא את ה'ביצה המגולגלת', הלא היא סוד עצם הלז ותקוות הנחמה הנצחית הגנוזה במעמקי האבלות.

ה

'היכל קן ציפור'

וְזֶה מֵה שְׁפָתוֹב (זוהר שמות ח.) שְׁמִשִּׁיחַ יוֹשֵׁב בְּהֵיכַל קֵן צִפּוֹר',
 פִּי עֶקֶר מֵה שְׁמֵתָאֲחֵר לְבֹא פֶל-פֶּךְ - הוּא מַחְמַת שְׁאִינֵי רוּצָה
 לְבֹא עַד שְׁיִתְקֵן כָּל הַנְּפֻשׁוֹת הַחַלּוּשׁוֹת שֶׁהֵם בְּבַחֲיִנַת אֶפְרוּחִים
 אֹ אוֹ בִּיצִים, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת 'קֵן צִפּוֹר'...

ביאורו המרטיט של מוהרנ"ת אודות משמעותו של אותו היכל טמיר וגנוז המבואר בזוהר הקדוש (שמות ח.) שם יושב וממתין משיח צדקינו לגאול את עם ישראל, שהוא סוד רחמנותו וחמלתו הנשגבת מכל רעיון של נשמת משיח על כל הנפשות החלושות והרחוקות, הביצים העזובות והנטושות, עליהם הוא חופף ועוסק בתיקונם ואינו מוותר אף על האחרון שבהם.

כל זה משתלב להפליא עם הדברים הנוראים המבוארים שם בזוהר הק', כי בהיכל זה יושבת רחל אמנו ודמעותיה על פניה וממרת בבכי, ממאנת להנחם על בניה כי איננו. עד שמשח מרים קולו וגועה בבכיה עצומה המזעזעת את כל העולמות ומגיעה עד לפני כסא הכבוד, עד שהקב"ה נשבע להנקם מאויביו ולגאול את בניו אהוביו.

וזה לשון הזוה"ק: 'תא חזי, בגנתא דעדן דלתתא, אית אתר חד גניז וטמיר דלא אתיידע, ואיהו מרקמא בכמה גוונין, וביה גניזין אלף היכלין דכסופין, ולית מאן דעייל בהו, בר משיח, דאיהו קאים תדיר בגנתא דעדן... לגו לגו מכל אינון היכלין, אית אתר אחרא טמיר וגניז דלא אתיידע כלל, ואקרי עדן, ולית מאן דיכיל למנדע ביה. ומשיח אנניז לבר, סחרניה דההוא אתר, עד דאתגלי ליה חד אתר דאקרי 'קן צפור'... עאל בההוא אתר, זקיף עינוי, וחזי אבהן, דעאלין בחרבן בית אלהא, עד דחמי לרחל דדמעא באנפאה, וקודשא בריך הוא מנחם לה, ולא צביאת לקבלא תנחומין, כמה דאת אמר: 'מאנה להנחם על בניה'.

כדין, משיח ארים קליה ובכי, ואודעזע כל גנתא דעדן, וכל אינון צדיקיא דתמן געו ובכו עמיה. געי ובכי זמנא תניינא, ואודעזע ההוא רקיע דעל גבי גנתא, אלף וחמש מאה רבוא משריין עלאין, עד דמטי לגו כרסייא עלאה. כדין, קודשא בריך הוא רמיז לההוא ציפרא, ועאל לההוא קן דילה, ויתבא לגבי משיח, וקרי מה דקרי, ואתער מה דאתער. עד דמגו כרסייא קדישא, אתקרי תלת זמנין ההוא 'קן צפור' ומשיח, וכולא סלקין לעילא, ואומי לון קודשא בריך הוא לאעברא מלכו חייבא מן עלמא על ידא דמשיח, ולנקמא נוקמין דישראל, וכל אינון טבוון דזמין קודשא בריך הוא למעבד לעמיה. ותב ההוא 'קן צפור' ומשיח לדוכתיה. ותב משיח ואתגניז גו ההוא אתר כמלקדמין, עכ"ל.

דברים נשגבים ונוראים אלו פותחים עבורנו צוהר להביט למרחוק על עוצם רחמנותם ומסירות נפשם של גדולי יחידי הדורות לעסוק בתיקון כל נפשות ישראל, לבלתי ידח ממנו שום נידח ח"ו. וכמאמרו של רבינו הק': 'יש לי השגה כזו להשם יתברך שהייתי יכול להביא על ידה את משיח, אבל סילקתי הכל ולקחתי עצמי אצלכם להחזיר אתכם למוטב, כי זה גדול מן הכל, כי 'זכאה מאן דאחיד בידא דחייבא' (חיי מוהר"ן רנז). 'וזה בחינת 'ואני ידי מלוכלכות בדם וכו' כדי לטהר וכו'', כאשר נשמע זאת מפי רבינו ז"ל שאמר זאת על עצמו, על שהיה עוסק

תמיד להוציא בני אדם מירידה גדולה להגביהם ולקרבתם להשם יתברך'
(ליקוטי הלכות הל' תחומין ד).

ומובטחים אנו כי לא ישקוט האיש עד אם כילה הדבר, לקבץ ולכנס
את כל האובדים והנידחים, ולהשיב את כל הנפשות הרחוקות
אל אביהם שבשמים - 'פה אָמר ה', מְנַעֵי קוֹלְךָ מִפְּכִי וְעֵינַיִךָ מִדְמָעָה, פִּי
יֵשׁ שֹׁכֵר לִפְעֻלָּתְךָ נָאִם ה', וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב, וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתְךָ נָאִם ה',
וְשָׁבוּ בָנִים לְגְבוּלָם'. במהרה בימינו אמן.

”זמיו שְׁכַל צַעֲרוֹ וְתִקּוּתוֹ הוּא בְּעֵינָיו עוֹלָם
הַנִּצָּחִי, שֵׁשׁ עֶקֶד הַחַיִּים, עֶקֶד הַתִּקּוּהַ
הָאֱמִתִּית לְנִצָּחַ, וּבְכָל מִיּוֹנֵי צַעַר אֶפְלוּ בְּצַעַר
וְגֵלוֹת הַנֶּפֶשׁ שְׂדֵחוּקָה מִהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ הוּא
מְנַחֵם אֶת עֲצָמוֹ בְּמָה שְׂסוּף סוּף יִהְיֶה לוֹ תִּקּוּן
וְאַחֲרִית טוֹב בְּכַח הַצְדִּיקִי אֱמֶת – זֶהוּ מִסְטֵרֵא
דְּטַהֲרָה וּקְדוּשָׁה, וּבּוֹדֵאֵי יִזְכֶּה לְאַחֲרִית טוֹב...”

(מתוך המאמר)

